

Projekt kluczowy Nowoczesne technologie materiałowe stosowane w przemyśle lotniczym

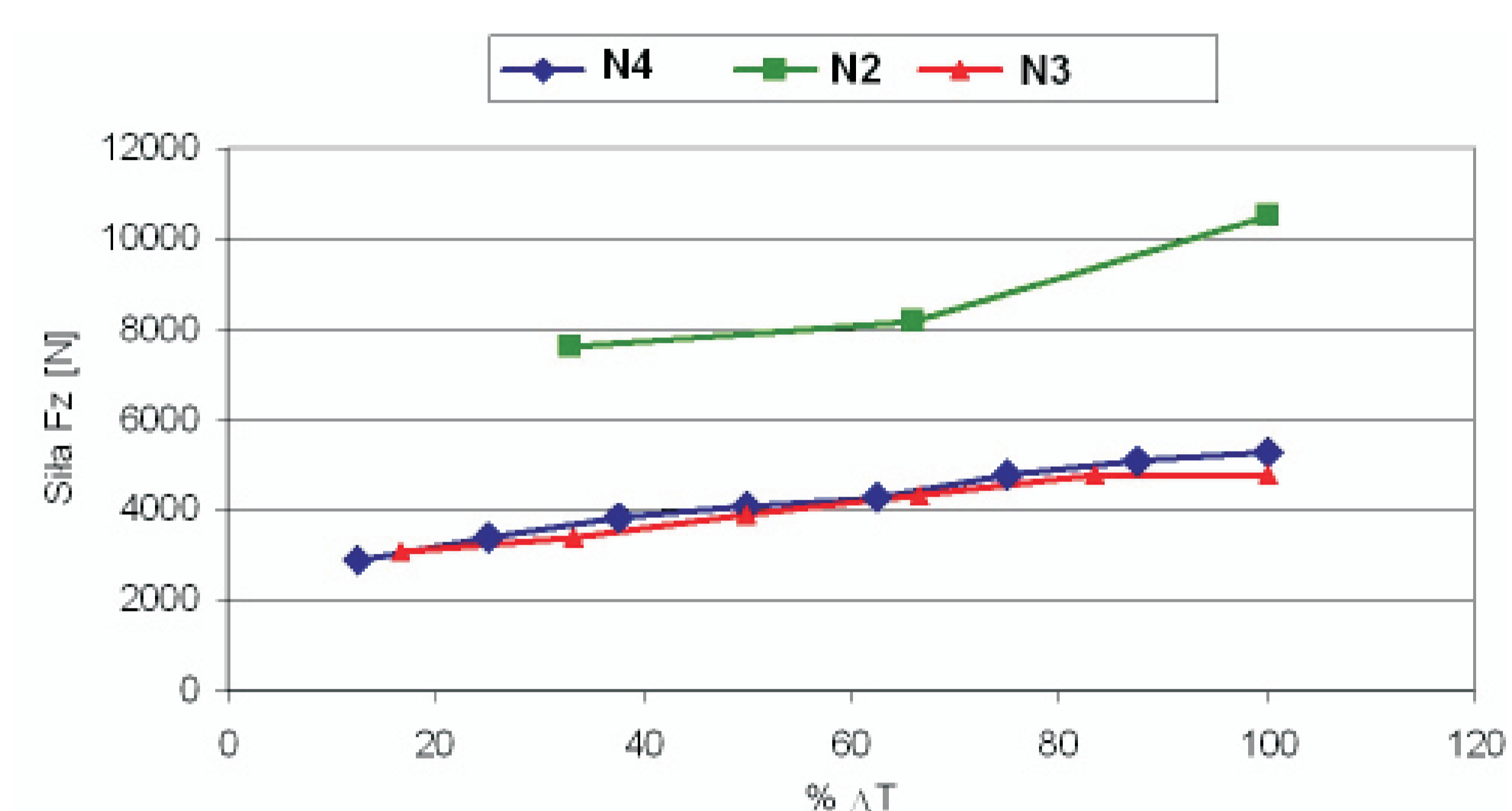
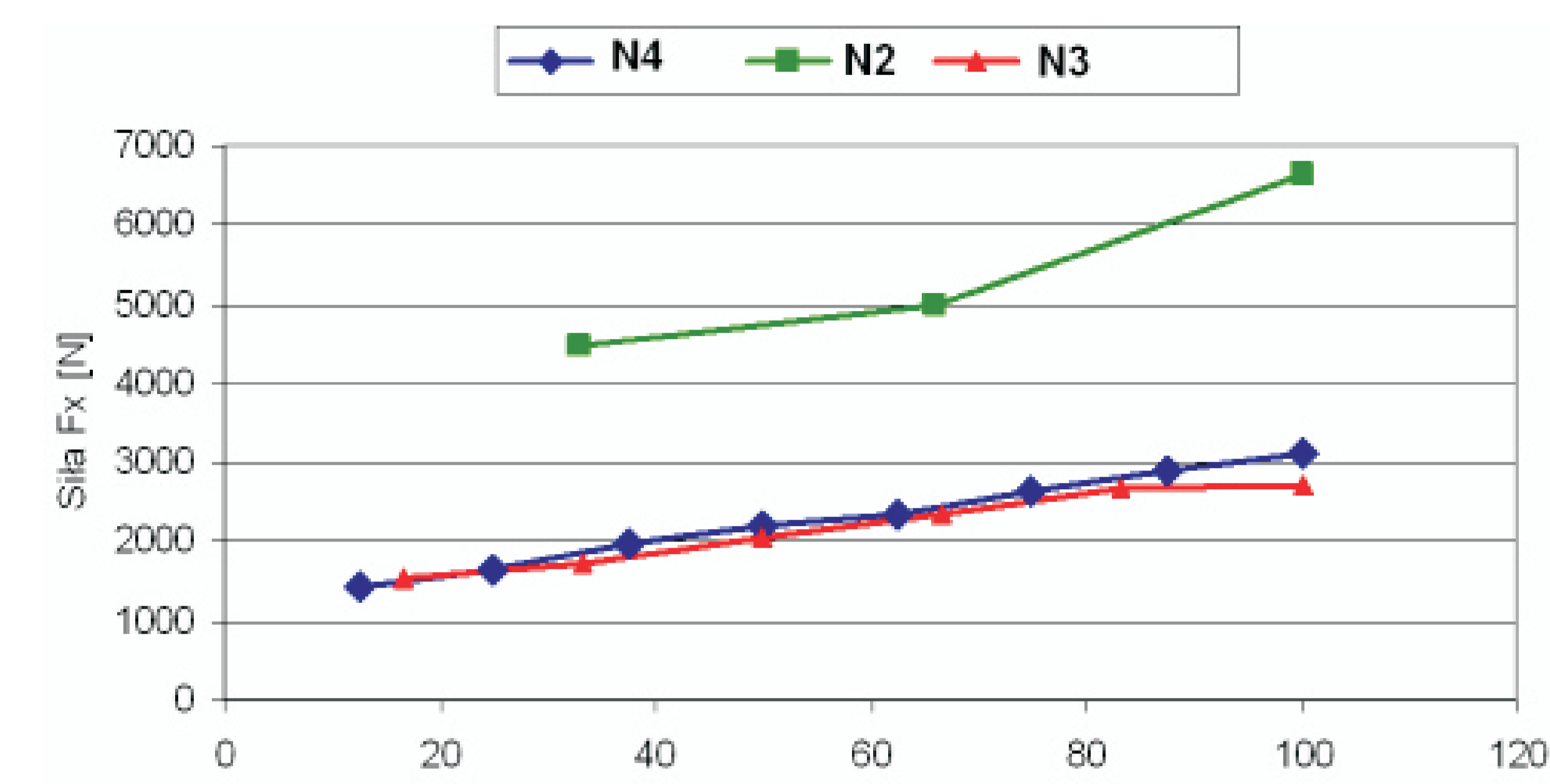
Opracowanie zaawansowanych procesów obróbki HSM trudnoobrabialnych stopów lotniczych

Politechnika Rzeszowska, Politechnika Lubelska, Politechnika Łódzka, Politechnika Warszawska

Wyniki badań

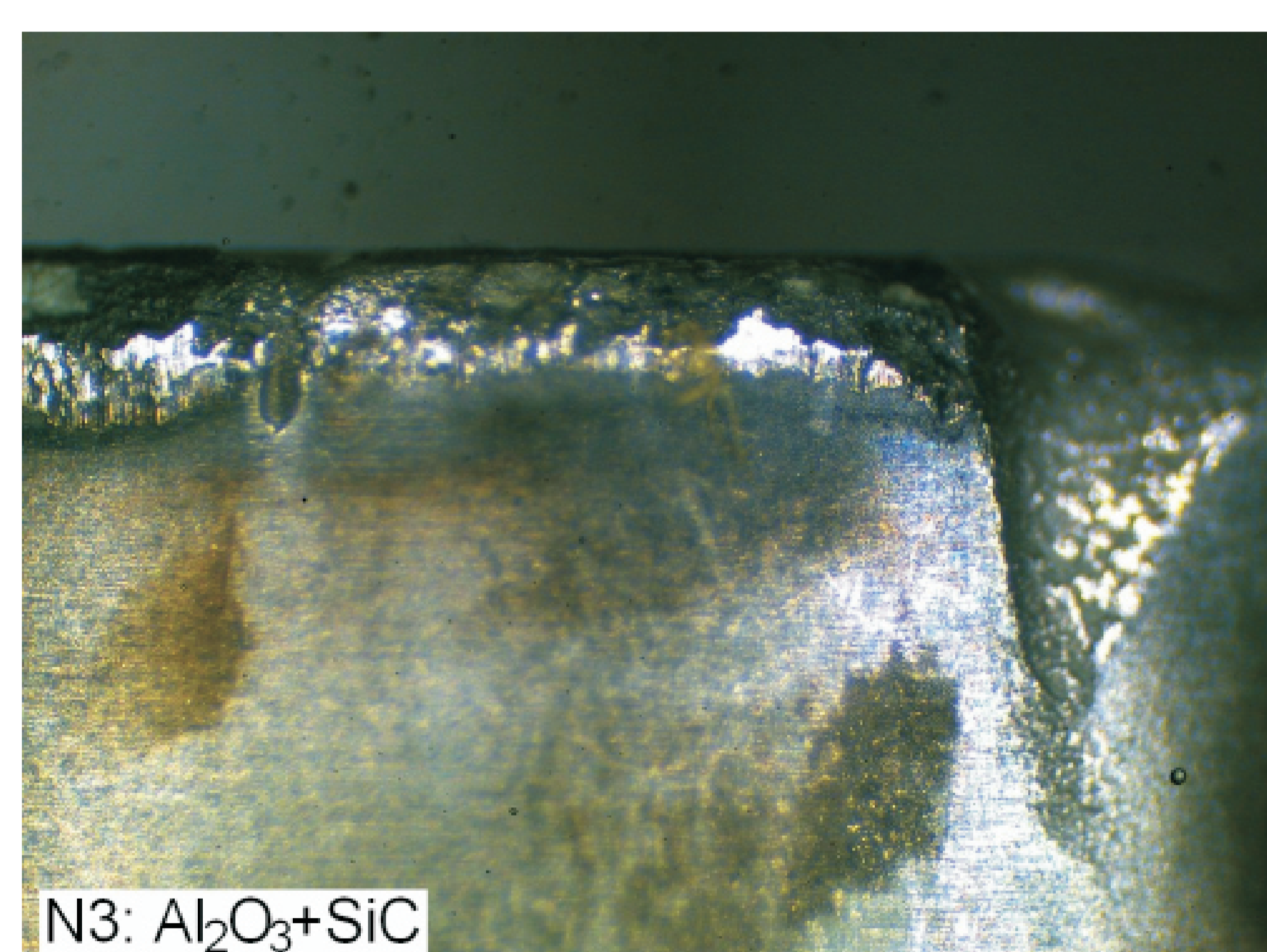
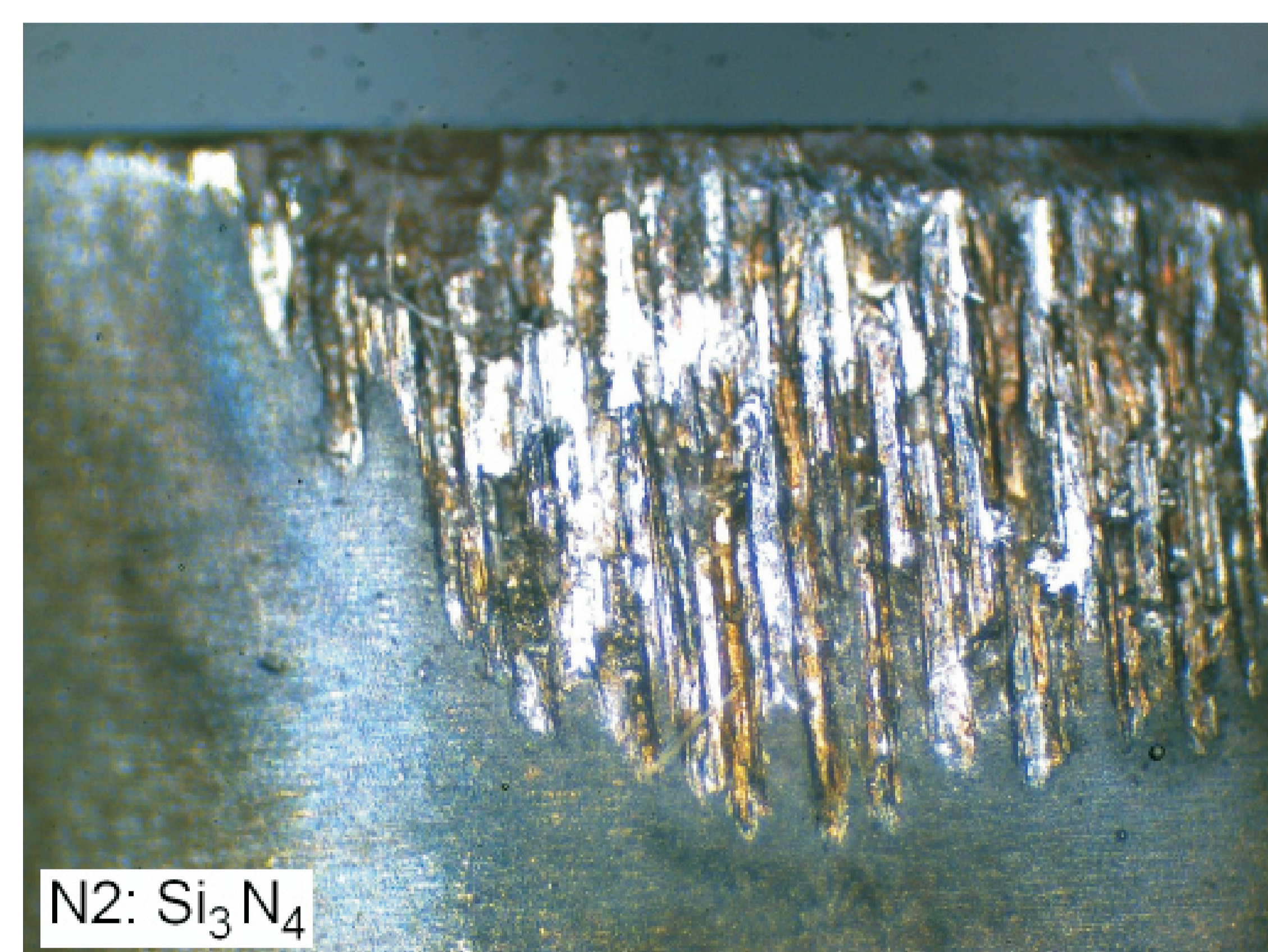
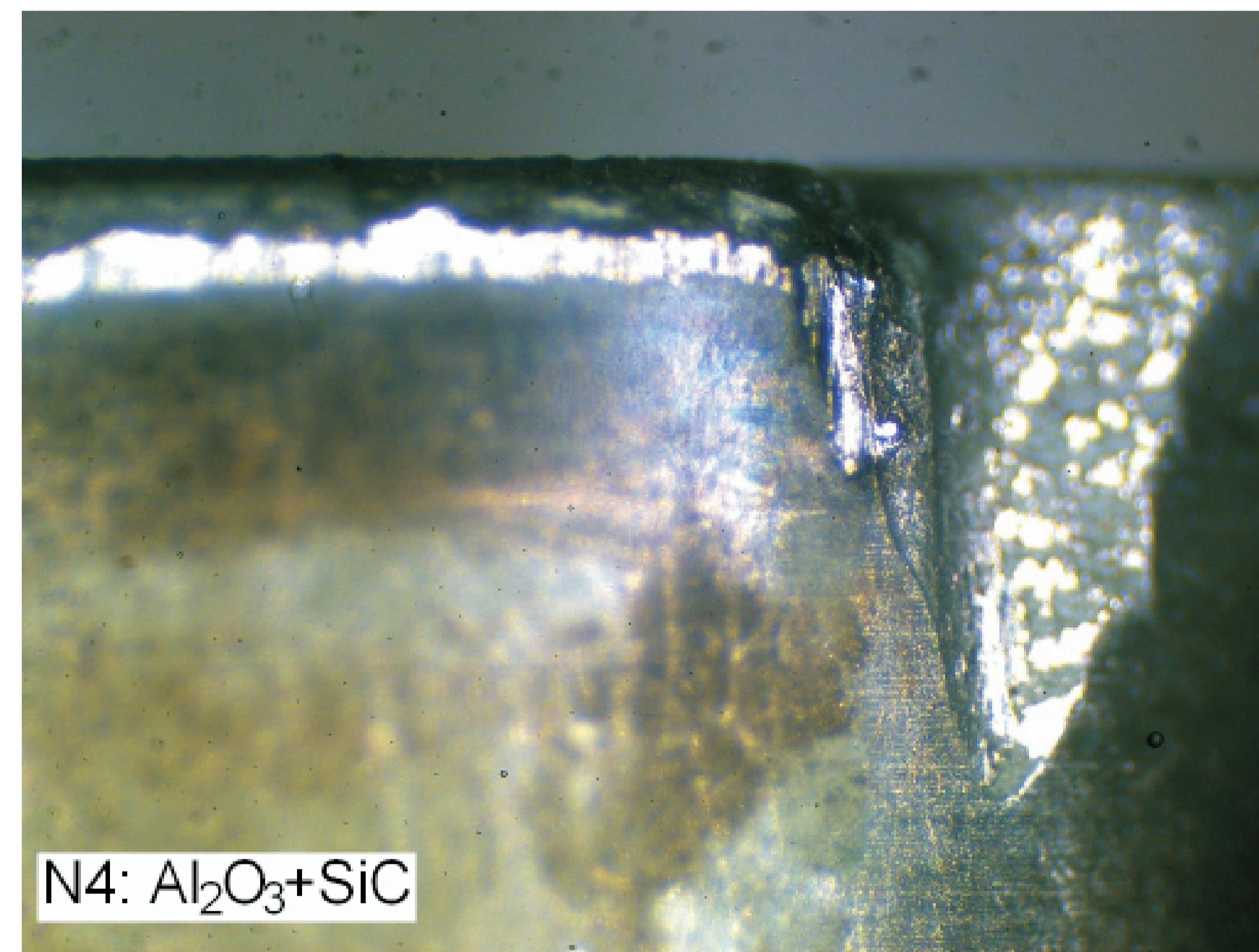
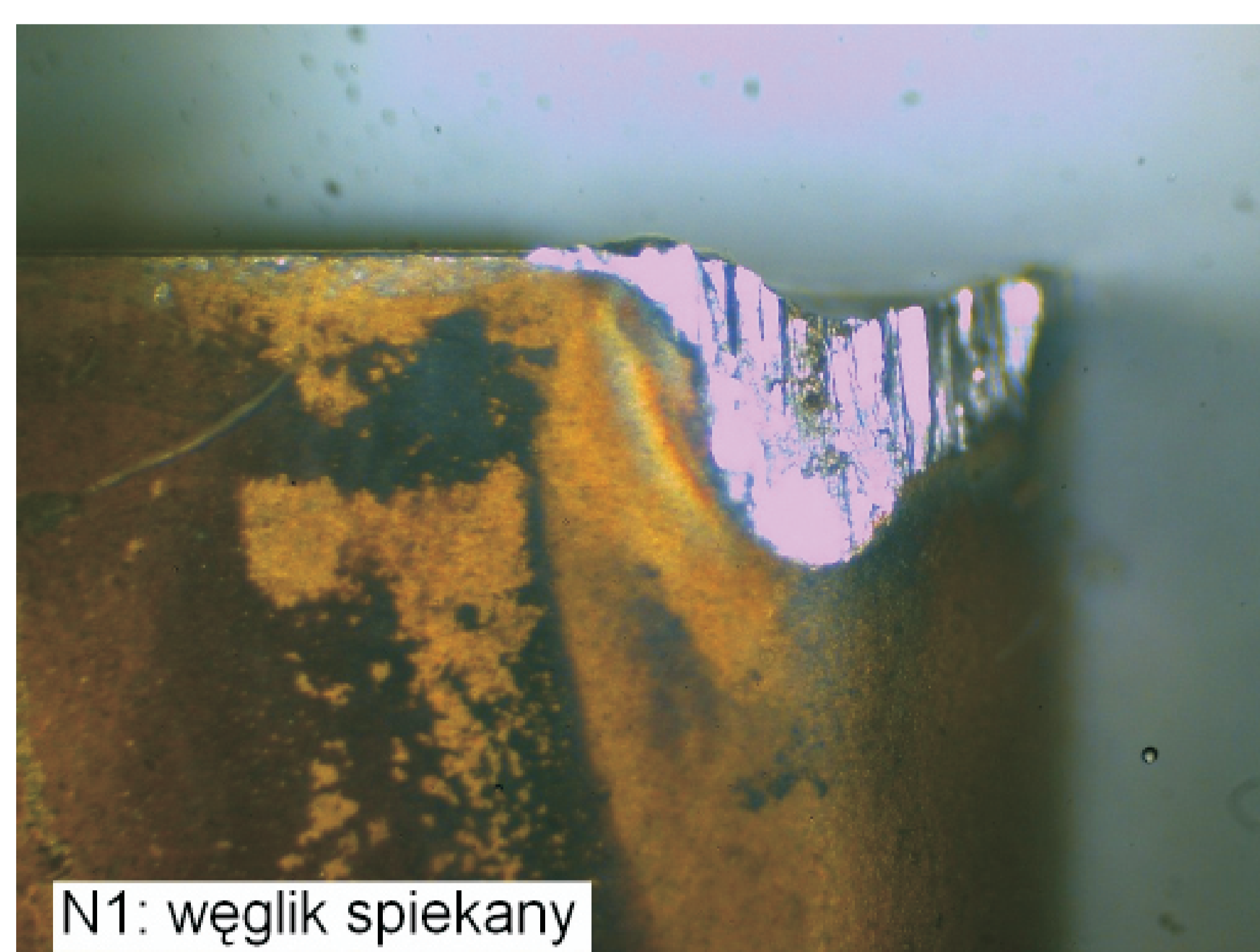
Tablica 1 Zestawienie narzędzi wykorzystanych w badaniach

Narzędzie	Oprawka	Płytki	Zalecane parametry	Zdjęcie
N1	DCKNL 3225P12-M	CNMG120412-MR4 węgielk spiekany	$v_c = 70$ m/min $a_p = 2.8-3.5$ mm $f = 0.25$ mm/obr	
N2	CRGNL 2525M-12CE	RNGN 120700T01020 ceramika azotkowa	Brak danych	
N3	CRSNL 3225P12 MN7	RNGN 120700T01020 Ceramika $Al_2O_3 + SiC$ (whiskers)	$v_c = 180-220$ m/min $a_p = 2-3$ mm $f = 0.25$ mm/obr	
N4	CRSNL 2525M 12-ID	RNGN 120700T01020 Ceramika $Al_2O_3 + SiC$ (whiskers)	$v_c = 200$ m/min $a_p = 2$ mm $f = 0.1-0.15$ mm/obr	

Rys. 2 Przebiegi wartości średnich sił w funkcji wykorzystanej części okresu trwałości ostrza

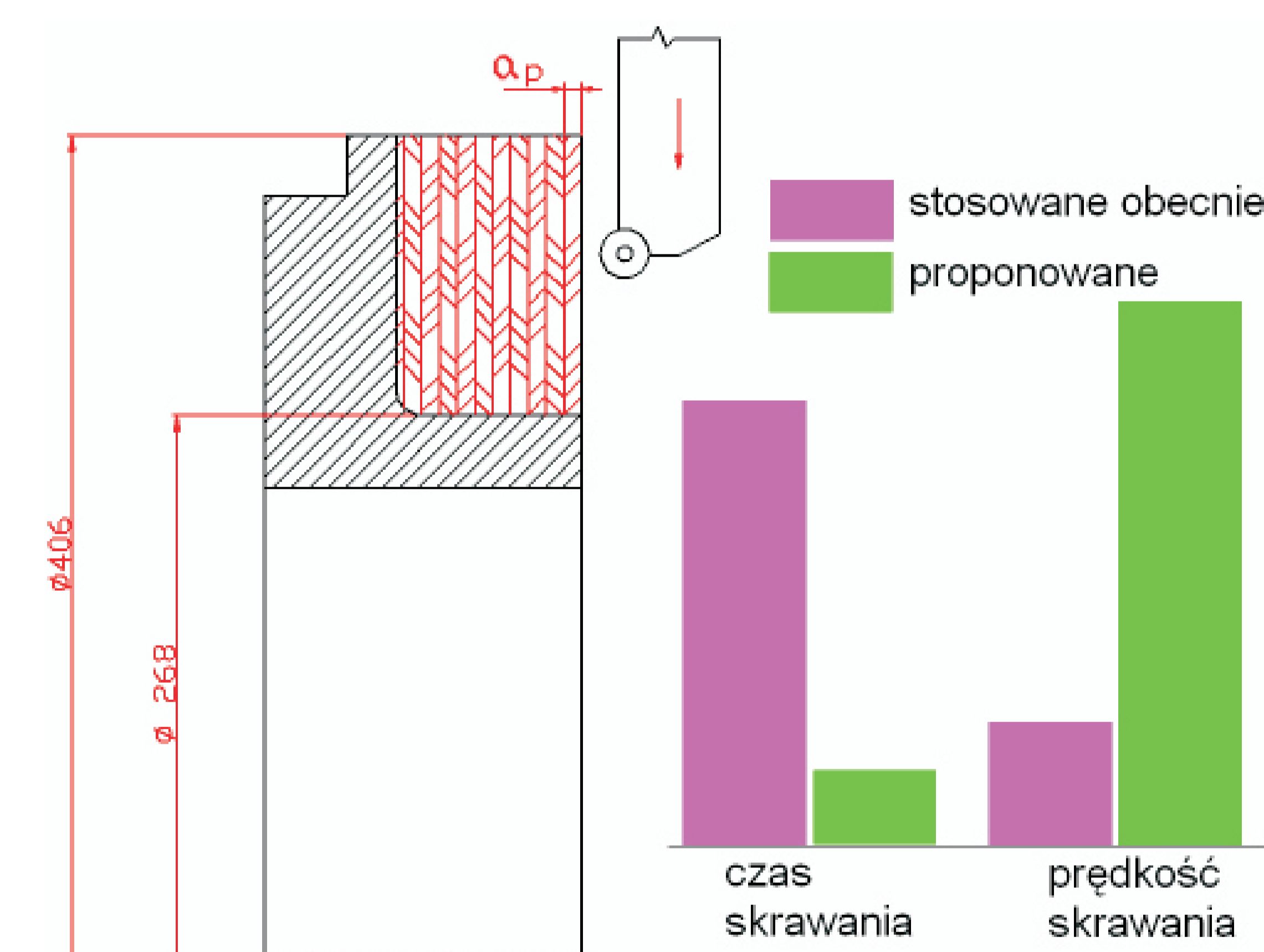
Zwracają uwagę wyraźnie wyższe siły skrawania dla narzędzia drugiego się odbija na wyższej mocy skrawania, wyższej temperaturze w strefie skrawania, co może pociągać za sobą niekorzystne zmiany warstwy wierzchniej przedmiotu obrabianego. W wyniku badań niniejszych wykazano, że najlepsze, zbliżone do siebie wyniki uzyskano dla narzędzi N3 i N4. Są one wykonane z podobnego materiału, są wymiarowo i kształtowo podobne, zatem można stosować je zamiennie.

Rys. 1. Postaci stępienia ostrzy wykorzystywanych narzędzi.

Przykłady zastosowania

W wyniku optymalizacji warunków skrawania uzyskano sześciokrotne podniesienie wydajności w stosunku do obecnych warunków skrawania. Na rys. 3 przedstawiono przedmiot obrabiany, do którego mogą być zastosowane wyniki tych badań, oraz porównanie czasu i prędkości skrawania stosowanych dotychczas w WSK Rzeszów i tych, które mogą

Rys. 3. Przedmiot obrabiany w WSK Rzeszów oraz proponowane zmiany prędkości i czasu skrawania w tej operacji

Przykłady współpracy

Badania zaplanowane zostały ze względu na aktualne potrzeby badawcze WSK Rzeszów. Wyniki badań, wykorzystane w WSK Rzeszów, pozwolą na kilkakrotne skrócenie czasu skrawania

Wnioski

Do toczenia zgrubnego Inconel 625 można zalecić ceramikę azotkową typu Whiskers. Należy stosować chłodziwo. Ramping nie przynosi spodziewanego wydłużenia trwałości ostrza. Stosowane w praktyce produkcyjnej rozwiązania technologiczne nie zawsze wykorzystują możliwości współczesnych narzędzi oferowanych handlowo przez firmy narzędziowe. Z drugiej strony każda z firm proponuje swoje rozwiązania jako najlepsze. Stąd konieczność prowadzenia niezależnych badań skrawności i dobór. Badania takie, ze względu na konieczność wykonywania np. pomiarów zużycia ostrza, są trudne do zrealizowania w warunkach produkcyjnych. Naturalnym miejscem ich prowadzenia są laboratoria uczelniane współpracujące z przemysłem. W następnych etapach niniejszego zadania będą podejmowane kolejne problemy związane z zastosowaniem najnowszych narzędzi lub materiałów obrabianych

Na podstawie przeprowadzonych badań ustalono optymalne parametry skrawania dla każdego z narzędzi – tablica 2. Analizując szacunkowy czas wykonania całej operacji przez poszczególne narzędzia można zauważyć, że najlepsze wyniki osiągnięto dla narzędzi N2 i N3. Uwzględniając jednakże także trwałość ostrza, stabilność obróbki oraz postać wióra – za najlepsze uznano wyniki osiągnięto dla narzędzia N4. Narzędzia N1 wyraźnie odstawały od pozostałych, stąd nie były brane pod uwagę przy dalszych próbach.

Tablica 2 Zestawienie optymalnych parametrów skrawania

Narzędzie	v_c	a_p	f	czas operacji min	liczba zabiegów na ostrze	liczba ostrzy na operacji	Uwagi
	m/min	mm	mm/obr				
N1	50	4	0.32	33	1	11	
N2	220	2.5	0.25	23	2	9	niekorzystne, wióry, obróbka niestabilna
N3	220	2.5	0.25	23	2-3	6	Wióry spiralne, obróbka lekko niestabilna
N4	220	2.5	0.2	29	3	6	Wióry korzystne, stabilna obróbka

Uwzględniając ograniczenia wynikające z braku możliwości ustawienia dowolnej prędkości obrotowej na tokarce TZC, typowej do tego zastosowania w warunkach produkcyjnych, oraz dopuszczalne wartości prędkości skrawania, określone przez poszczególnych producentów, postanowiono przeprowadzić badania także dla stałej prędkości obrotowej $n=224$ obr/min dla narzędzi N2 i N4 oraz $n=196$ obr/min dla narzędzi N3. Dla płytki firmy N4 wykonano również toczenie ze zmienną głębokością skrawania, zwane rampingiem. Polega na wykonaniu jednego zabiegu ze wzrastającą bezstopniowo głębokością skrawania, np. w zakresie od 2 do 3 mm oraz drugiego zabiegu z malejącą głębokością skrawania w zakresie 3 – 2 mm. Ramping zastosowano jedynie dla narzędzi firmy N4 w celu potwierdzenia bądź wykluczenia celowości stosowania tej metody w niniejszym zastosowaniu. W tablicy 3 przedstawiono zestawienie uzyskanych trwałości ostrza, a na rys. 2 przebiegi wartości średnich sił w funkcji wykorzystanej części okresu trwałości ostrza.

Tablica 3. Trwałości ostrza uzyskane przy stałej prędkości obrotowej $n=224$ obr/min (prędkości skrawania $v_c=286-189$ m/min)

Narzędzie	Chłodzenie	f mm/obr	a_p mm	Liczba przejść wykonana pojedynczym ostrzem			
				3	3	-	-
N2	TAK	0,21	2,5	3	3	-	-
	NIE	0,21	2,5	-	-	2	-
N3	TAK	0,21	2,5	-	6	6	-
	NIE	0,21	2,5	-	-	-	3
N4	TAK	0,21	2,5	4	4	8	8
	NIE	0,21	2,5	-	-	-	3
	TAK	0,21	2-3, 3-2	-	-	-	2